

ז שלום רב,

ם מטלת ביצוע שכתבה מדריכה לאזרחות, זוהי מטלה לדוגמה ואין היא
את קריטריון למתן ציון.

ז- זיהום נחלים ומקורות מים בישראל

עמוד השער: שם המורה- דנה שטרקמן

תוכן העניינים...

אשון. מבוא:

יר סיפור המסגרת

מסגרת - זיהום מי הנחל

יש עובר בשטח השיפוט של עיריית אשדוד, קריית גת וקריית מלאכי ונשפך לים באשדוד.
הוא היה נחל איתן אשר זרם בכל ימות השנה. במימיו הצלולים השתמשו רבים מתושבי
לשימושים שונים, כדוגמת דיג וחקלאות. עם התפתחות הערים, היישובים ומפעלים
לאורך תוואי הנחל ויובליו, הידרדרה איכות מימיו.

נחל הוא מפגע **תברואתי**, וזורמים בו מי ביוב ושפכים עירוניים (סניטריים) ותעשייתיים.
" **נמסר** (שהיא עמותה ארצית לשמירה על איכות הסביבה, העוסקת בעיקר בימים
) כי הזרמת השפכים לנחל לכיש היא סכנה **בריאותית ואקולוגית חמורה**, **וזריסת החוק**
זה על ידי הרשויות המקומיות ששטח שיפוטן זורמים השפכים. עפ"י תוצאות דוח
ה אפשר לקבוע בוודאות כי נחל לכיש מכיל ריכוז גבוה במיוחד של חיידקים מזהמים,
ז דרך הנקזים העירוניים שאמורים להזרים מי גשמים בלבד (מתוך דו"ח של התנועה
הסביבה).

יהום הנחל מופצים ריחות רעים המפריעים לעוברים ושבים ולתלמידי בית הספר אורט
מהתנועה להגנת הסביבה נמסר כי **הורים** דיווחו על מחלות מעיים של ילדיהם שנגרמו
יהום שמגיע עד מי הים.

"צלול" טוענת שהמשרד להגנת הסביבה אינו עושה די כדי לאכוף את החוק על נבחרי
ולפעול כנגד **בעלי המפעלים** בסביבה כדי שיפסיקו את הזרמת המים המזהמים לתוך

של הזרמת שפכים למי נחל לכיש, בניגוד לחוק, קשורה לנושאים שונים שלמדתם, כמו:
כויות האדם והאזרח, זכויות אדם ואזרח בישראל, רשויות השלטון – תפקידים וסמכויות,

טרקמן מדריכה ארצית להוראת אזרחות 2009

הערה[11]: פגיעה בזכויות אדם

הערה[21]: עמותה העוסקת בשימור
איכות הסביבה - בעל עניין

הערה[31]: פגיעה בזכויות אדם

הערה[41]: פגיעה בעקרון שלטון
החוק

הערה[4R51]: הרשויות המקומיות –
עיריית אשדוד אינה ממלאה את
תפקידה

הערה[5R61]: העירייה אף מזרימה
עצמה ביוב לנחל

הערה[71]: בעל עניין נוסף

הערה[81]: בעל עניין

הערה[91]: בעל עניין

הערה[011]: בעל עניין נוסף

הערה[111]: בעל עניין נוסף

זין שלטון ארצי לשלטון מקומי, עקרון שלטון החוק ורשויות מקומיות, ארגונים של השלישי.

התופעה עליה מדבר הסיפור מצביעה על קשיים, אילוצים, פער בין רצוי למצוי וקונפליקטים שונים. הנכם מתבקשים לאתר בעיה אזרחית הקשורה לתופעה זו ולהציע לה פתרון מעשי.

במהלך העבודה עליכם

- ✓ לזהות קושי אמיתי הקשור לתופעה עליה מדבר סיפור המסגרת ולהציג כבעיה אזרחית
- ✓ להסביר את הרקע של הבעיה האזרחית בקצרה, תוך שימוש ב- 2-3 מקורות אמינים, עדכניים ורלוונטיים לנושא המבהירים את הבעיה ומאפשרים ניסוח ממוקד יותר של הבעיה; עליכם לנמק מדוע בחרתם דווקא במקורות מידע אלה, תוך קישור והתבססות על ידע נלמד מתחומי התוכן
- ✓ לבדוק את הבעיה האזרחית ולאסוף עליה נתונים מהשטח באמצעות כלי בדיקה מתאים - עריכת שאלון הכולל 20 – 30 שאלים, 5-10 שאלות לשאלון או ראיונות לשני מראיינים מתאימים לדון בבעיה כאשר הראיונות מתייחסים ובודקים את הבעיה שהקבוצה בחרה לעסוק בה ותורמים להתוויית דרך לפתרון. עליכם לנמק מדוע בחרתם להשתמש דווקא בכלי החקר המסוים.
- ✓ להציג את הממצאים שנאספו על פי כללי הצגת ממצאים שלמדתם ובדיקת ההלימה בין הממצאים לבין הבעיה שניסחה הקבוצה.
- ✓ לבסס טיעון, על סמך הממצאים שנאספו בסקירת הספרות ובבדיקת השטח, שיוביל למסקנה שתהווה בסיס לפתרון.
- ✓ למצוא לבעיה הנבדקת פתרון מעשי ומנומק, תוך התייחסות ליתרונות וחסרונות הפתרון המוצע. הפתרון צריך להוכיח את הידע שלכם על התכנים ומושגים שלמדתם בשיעורי האזרחות מתחומי התוכן. לבחור דרך הולמת ליישום הפתרון הנבחר ולהתחיל בביצועה. התוצר – הדרך ליישום הפתרון - הוא מהלך המהווה את תחילת הביצוע של הפתרון המוצע. עליכם לנמק את בחירת התוצר תוך התייחסות לגורם האזרחי אליו מופנה הפתרון והסבר מדוע דווקא הוא נבחר על ידכם.

טרקמן מדריכה ארצית להוראת אזרחות 2009

- ✓ התוצר יכול להיות עצומה, כתבה, הפגנה, פניה לגופים שונים - עתירה לבג"ץ, פניה לחברי כנסת עם טיוטת הצעת חוק, פניה לארגונים חברתיים, דעת קהל ועוד. עליכם, התלמידים, להעביר את התוצר לגורם האזרחי אליו הוא מופנה.
- ✓ לכתוב יומן למידה אישי לאורך כל התהליך – החל מגזירת הבעיה ועד הצגת הפתרון ושליחת התוצר למענו.
- ✓ כתיבת העבודה ועריכתה על פי ההנחיות שניתנו.

צגת הקושי והבעיה האזרחית הנבדקת

הערה [211]: נימוק לבחירה בנושא

בחרנו בנושא זה כי זיהום הנחלים בישראל מהווה פגיעה חמורה באיכות

הסביבה ובמקורות המים המדולדלים של המדינה.

בתקופה שבה גוברת המודעות לסביבה ירוקה ולשיפור איכות הסביבה, אנו ממשיכים להיות עדים לזיהום מקורות מים.

בחרנו לבדוק את ההיבט של זיהום נחל לכיש, העובר בעיר אשדוד ונשפך לים, כי הוא פוגע פגיעה חמורה באיכות חייהם של התושבים.

הבעיה אותה אנו מבקשים לבדוק היא זיהום נחל לכיש, הפוגע באיכות מימיו, דבר המהווה מקור לזיהום הסביבה.

נבדוק נושא זה באמצעות סקירה של חוקים ודוחות, ובחלק המעשי נבדוק אותו באמצעות עריכת תצפית וריאיון.

וני - סקירת ספרות: בדיקה עיונית

ייקת הרקע לבעיה, מושגי מפתח וגורמים בעלי עניין

טרקמן מדריכה ארצית להוראת אזרחות 2009

שהגדרנו איתרנו כמה מקורות מידע, שהבהירו את התופעה הכללית של זיהום מקורות
שראל.

בישראל קיימים כמה חוקים אשר עוסקים במניעת זיהום מקורות מים ובענישה של
ם:

הערה[311]: הרחבת הבעיה

ים, התשי"ט - 1959 - לפיו האיסור על זיהום מים הוא מאוד גורף. החוק קובע כי חייב
זימנע מכל פעולה המזהמת מים או אפילו עלולה לזהם מים, וכי אסור להזרים או להשליך
ר למקור מים (סעיף 20 ב).¹

בריאות העם משנת 1940 (פקודה מתקופת המנדט הבריטי), שתוקנה על ידי הכנסת
תשנ"ג 1993: בפקודה זו מוגדרים הזרמת מי ביוב וזיהום נחלים כיצירת מפגעים

הערה[411]: הרחבת הבעיה

ז בבריאות הציבור ומסכנים אותה. מתפקידה של הרשות המקומית לדאוג לסילוק המפגע.
של הדרישות שבהודעה הוא עברה פלילית.

הערה[511]: פתרון אפשרי

הרשות המקומית נמנעת מלהשתמש בסמכות זו, רשאי ה"ממונה על איכות הסביבה",
על ידי השר לאיכות הסביבה, לדרוש ממנה לעשות כן, ובמקרה לשדרי שהתו לא
הוא רשאי להפעיל את הסמכות במקומה.

הערה[611]: מושג באזרחות

יד כבוד האדם וחירותו תשנ"ב, 1992 - תיקון ב1994: בחוק זה מוגדרת זכותו של כל
נגנה על חייו ועל גופו וכן זכותו לא להיות נתון לפגיעה בחייו ובגופו.³

הערה[711]: מושג באזרחות

בחוקים מוגדרת חובת המדינה לשמור על חייהם ושלמות גופם של תושביה. בהזרמת מי
חל וזיהומו נוצר מפגע המסכן את בריאות התושבים.

זדוח "עמותת אדם טבע ודין"⁴ עולה, כי אף על פי שהנושא הסביבתי תופס מקום רציני
יום הציבורי, מידת הפיקוח וההסדרה של המדינה את תחום העבריינות הסביבתית, אינה

הערה[811]: מושג באזרחות

ל המשרד לאיכות הסביבה

<http://www.sviva.gov.il/Enviroment/bin/en.jsp?enPage=BlankPa>

ל המשרד לאיכות הסביבה

<http://www.sviva.gov.il/Enviroment/bin/en.jsp?enPage=BlankPa>

<http://www.knesset.gov.il/laws/special/heb/>

מתוך האתר של טבע <http://www.adamteva.org.il/?CategoryID=498&Art>

טרקמן מדריכה ארצית להוראת אזרחות 2009

, והמזהם ממשיך לזהם ללא ענישה. ביטוי למצב מדאיג זה אפשר לראות אף בעמדה
ז של השר להגנת הסביבה, אשר בדיון שהתקיים במליאת הכנסת ביום 19.12.07 הודה
שה "כיום איננו מסוגלים להצמיד שפיטה וענישה לעברות".

הערה [911]: פתרון אפשרי

"צלול"⁵ והפורום לאיכות הסביבה באשדוד פועלים למניעת הזיהום ושיקום הנחל. עם
זי דוח עמותת "צלול" בניטור מי הנחל משנת 2007 נמצאו ממצאים מדאיגים: בעוד תקן
הזרמה לנחלים מתיר הימצאותם של **200 מ"ג/ג/ליטר** חיידקי קולי צואתי, באזור נקז בזק
יכוז של **7,800,000 מ"ג/ג/ליטר** של חיידקים אלה. בנחל עצמו נמצא ריכוז של
58 מ"ג/ג/ליטר, בנקז עד הלום נמצא ריכוז של **4,700 מ"ג/ג/ליטר**, ובנקז אלתא נמצא
זל **3,500 מ"ג/ג/ליטר**. כמות גדולה של חיידקים מסכנת את בריאות הציבור באשדוד
באיכות המים, בצמחיה ובדגה (הדגים).

זוח ממוקד של הבעיה הנבדקת לאור ממצאי הסקירה

: הספרות הראתה שאמנם ישנה חקיקה ענפה בנושא זיהום מקורות מים
זל, אך ישנה בעיה באכיפת חוק זה על-ידי הגורמים הרשמיים.

ה מאפשרת לנו למקד את הבעיה ולהבהיר את היבטיה האזרחיים:

ז - המשך זיהום נחל לכיש, ללא התערבות הרשות המקומית, ובניגוד
פוגע באיכות מימיו, והנחל נעשה מקור לזיהום הסביבה.

זקשים, אם-כך, לבדוק את נושא אכיפת החוק, שאמור להתבצע על-ידי
זת המקומיות בשטחן עובר נחל לכיש.

הרפלקציה שנעשתה בשלב זה מוצג בפרק שביעי – יומן אישי ותיעוד למידה.

לישי - איסוף נתונים מהשטח: בדיקה מעשית

זכנון מהלך איסוף הנתונים מהשטח הנבדק

<http://www.mta.gov.il> האתר של עמותת "צלול".

זרקמן מדריכה ארצית להוראת אזרחות 2009

ם במידע שדלינו במסגרת הבדיקה העיונית, ולאחר שחידדנו את הבעיה זית בה אנו עוסקים, החלטנו לבדוק את הבעיה באמצעות שני כלים: תצפית כלים אלו יעזרו לנו לאסוף נתונים מהשטח הקשורים לבעיה הנבדקת ויספקו נחה של הקושי באכיפת החוק.

ית נבדוק את צבעם של מי הנחל, את הריח העולה ממנו, את הדגים או הצבים (אנם), את מצב צינורי הנקז, האם יש הדייגים בשפך הנחל? החלטנו להשתמש ת (כלי לאיסוף מידע באמצעות צפייה ורישום של מהלך הצפייה במקום, ; התרחשות הנחקרים), כי היא מאפשרת להתרשם ישירות ממה שקורה הנחקר.

נראין את ראש מחלקת התברואה בעיר, שמתפקידו לטפל במפגע הנחל ם. החלטנו להשתמש בריאיון (כלי לאיסוף נתונים באמצעות שיחה יזומה בין שים או יותר, ובה המראין מנסה להשיג מידע מן המרואיין על נושא מסוים), מאפשר לאסוף נתונים נוספים, עובדות/מידע על פעילות המחלקה ודעה על פתרון אפשרי לבעיה.

צגת הממצאים

התצפית

ית שנערכה בשלושה תאריכים שונים ובשעות שונות של היממה למדנו שמי הנחל אינם , הם ירוקים, במקטעים מסוימים הם אף חומים, ומן הנחל עולים ריחות מסריחים.

חננו לראות בעלי חיים ליד הנחל ולא ראינו דגים בתוך מי הנחל.

שני נקזים שנמצאים בנחל. הנקזים מזרימים מים, אבל לא נראה שצבעם שונה, ולכן לא להסיק מכך שהנקזים מזרימים מי ביוב.

ו דייגים בנחל או בשפכו וגם לא מטיילים.

טרקמן מדריכה ארצית להוראת אזרחות 2009

הריאיון

זלקת התברואה מכיר את תחומי פעולתו ואת האחריות שהחוק מטיל על משרדו בכל סילוק מפגעי מים.

ו הגיעו נתונים רבים, המצביעים על כך שמשנת 2002 ועד היום נחל לכיש מזוהם במידה ז כדי לסכן את בריאות הציבור. מדי שנה עורך משרדו בדיקות תוך ניטור מי הנחל, ולפי יחות האחרונים - מסוף שנת 2007 ותחילת שנת 2008 - יש בנחל חיידקי צואה רבים ם אותו, הופכים אותו למפגע ומשפיעים לרעה על מי השתייה ועל חוף הים, שאליו נשפך למדנו כי עיקר זיהום הנחל נובע משני מקורות: א) הנקזים המגיעים לנחל מ-עד הלום ומ-נקזים אלה נמוכים מגובה זרימת מי הגשמים, וכאשר כמות מי הגשמים מרובה, הביוב ת הנקזים, ויחד עם מי גשמים מזורמים לתוך הנחל מי ביוב מזוהמים; ב) שפכי המפעלים ז לנחל ללא טיהור.

לזיהום הוא שינוי תשתיות הנקזים והטלת עונשים כבדים על המפעלים המזהמים.

זלקת התברואה אינו עוסק בשיקום הנחל, הוא טוען שתפקיד זה מוטל על המשרד לאיכות ועל מחלקות אחרות בעירייה.

ביעי' - דיון- סיכום והסקת מסקנות

ת הנתונים שאספנו במסגרת הבדיקות שערכנו – הן הבדיקה העיונית והן ה המעשית – אנו טוענים כי המשך זיהום נחל לכיש על ידי המפעלים בסביבה, שהם באחריותה של העירייה, פוגע באיכות מימיו, והנחל משמש מקור לזיהום ז ומסכן את בריאותם של התושבים הגרים בעיר .

הערה[020]: הטענה

ז: מתוך סקירת הספרות למדנו כי לפי חוקי המדינה ופקודת בריאות העם, אסור לזהם מים. אם נוצר מפגע חובת הרשות המקומית לסלק אותו. יתרה מזאת, חובתה של להגן על הזכות לחיים ולשלמות הגוף של אזרחיה העלולים להיפגע מהמפגעים. מתוך של עמותת "צלול" ועמותת "אדם, טבע ודין" וכן מתוך התצפית למדנו, כי נחל לכיש בחיידקים שעלולים לפגוע בבריאותם של תושבי העיר ולזהם את מי התהום בעיר.

הערה[121]: נימוקי הטענה

ריאיון שערכנו התברר כי העירייה מודעת לתפקידה אך אינה עושה כמעט דבר להפסקת נחל או לשיקומו, וזאת בניגוד לחוק.

הערה[221]: עוד נימוק

ז: הנחל ממשיך להיות מזוהם, לזהם את הסביבה ולסכן את בריאותם של התושבים, ולא בר על ידי הגורמים המתאימים לפי החוק, כגון עיריית אשדוד, כדי לשפר ולשנות מצב

הערה[321]: מסקנה

טרקמן מדריכה ארצית להוראת אזרחות 2009

מישי - הצעת פתרון

הערה [421]: פתרון אפשרי אך לא מועדף

כמה פתרונות אפשריים לבעיה. פתרון אפשרי אחד הוא לפנות לעמותת "צלול", אשר ות מי הנחל, לבקשה לבדוק שוב, לפרסם את הממצאים ולהפנותם למועצת העיר, שסילוק זים הוא בתחום אחריותה לפי פקודת בריאות העם 1940. לפי עמותת "אדם, טבע ודין" ת היא תנאי ראשוני לפתרון הבעיה, ואולם פתרון זה נראה חלקי בלבד. לפי ממצאי מנהל מחלקת התברואה מודע לבעיה, אך אינו פועל לפתרונה ולשיקום הנחל.

הערה [521]: פתרון מועדף ונימוק

המועדף על ידי הקבוצה הוא - לכתוב מכתב לשר להגנת הסביבה, תוך ניצול הדיון בעניין השמירה על איכות הסביבה, ולהציג לפניו את נתוני הזיהום המתמשך בנחל 2002 ועד היום. השר להגנת הסביבה אחראי ליישום פקודת בריאות העם 1940 וחוק 195, במקרה שהרשות המקומית אינה ממלאת את תפקידה ואינה פועלת למניעת המשך ולשיקום הנחל. פתרון זה כוונתו לגרום למשרד להגנת הסביבה ללחוץ על הרשות, עיריית אשדוד, לפעול בתחומי אחריותה למניעת זיהום.

ישי - התוצר - הדרך שנבחרה ליישום הפתרון המוצע

הערה [621]: סקירת הבעיה

שבדקנו מניחה שנחל לכיש מזוהם. בדקנו את ההנחה וביססנו אותה באמצעות דוחות של "צלול" ושל הפורום למניעת זיהום הנחל, וכן באמצעות תצפית שערכנו בנחל ובסביבתו. של הבעיה שבחרנו להתמקד בו הוא זיהום נחל לכיש הפוגע באיכות הסביבה ומסכן את ם של התושבים הבאים במגע עם המים ועם הריחות ושל הרוחצים בחוף הים, שאליו נחל.

קירת הספרות מצאנו שיש חוקים, כמו חוק המים והפקודה לבריאות העם, העוסקים זיהום מקורות מים ובאחראים למניעה: הרשות המקומית, שבשטחה נמצא המפגע, והשר הסביבה. מצאנו שפורום מקומי בעיר אשדוד ועמותת "צלול" פועלים למניעת הזיהום הנחל ללא תוצאות. מצאנו שהחוקים אינם נאכפים.

הערה [721]: סיכום הממצאים

טרקמן מדריכה ארצית להוראת אזרחות 2009

דנו בניסוח מכתב לשר להגנת הסביבה, שהמפגע נמצא בתחום אחריותו, ולבקשו להתערב לאכיפת החוק.

הערה [821]: פניה מנומקת לבעל עניין

ב:

מדי... פונים אליך בבקשה לאכוף את חוק המים 1959 ופקודת בריאות העם

כי נחל לכיש, הזורם בחלקו בעיר אשדוד ונשפך לים בתחום עיר, הוא נחל המפעלים שופכים לנחל פסולת ללא טיהור. שני נקזים הפועלים בעיר, והם אחריותה של הרשות המקומית, שופכים לנחל מי ביוב. שפכים אלו מזהמים חל והופכים אותו למפגע בריאותי. מהמפגע עלולים להיפגע תושבי העיר אשר במים, מריחים את ריחו הרע ומתרחצים בחוף הים שאליו נשפך הנחל. מצב שך משנת 2002 ומחמיר בעתות גשמים, כאשר הנקזים והביוב מוצפים. מצאנו את המקומית, שהנחל נמצא באחריותה (שלוש רשויות מקומיות - קריית גת, מלאכי ואשדוד), אינה עושה די כדי למנוע הישנות מקרים של זיהום הנחל, וגם נזכרת את החוק על המפעלים בסביבה. נזכיר כי לפני שנת 2002 הנחל היה זמל למטיילים, דייגים ומתרחצים, ואף הוקם במקום פארק אתגרים.

ים אליך, כעומד בראש הרשות האחראית על סילוק מפגעי מים ושיקום הנחל, ה לאכוף את החוק ולהנחות את הרשות המקומית לפעול.

מדינות הדמוקרטיה יש היום מודעות ציבורית לשמירה על איכות הסביבה, עירנו ממשיכים לזהם את מקור המים, הנחל, בניגוד לחוק ולצורך של המדינה על סביבה נקייה, איכותית וירוקה.

בכבוד רב,

נכתב בחרנו לשלוח למשרד השר במספר דרכים: דואר רגיל, דואר אלקטרוני

תובות ומספר הפקס השגנו דרך אתר המשרד שכתובתו: www.sviva.gov.il

טרקמן מדריכה ארצית להוראת אזרחות 2009

יביעי – יומן אישי לתיעוד הלמידה

ציה אחרי שלב סקירת הספרות

צבודת הקבוצה: הקבוצה שאני השתתפתי בה התחלקה לשתי תתי קבוצות- 3 תלמידים זפו בדיונים וניסו להשפיע על האחרים לקבל את דעתם, ו- 2 תלמידים שכמעט ולא יו. רוב הוויכוחים היו בשלב ניסוח הבעיה. לאחר שבחרנו את הבעיה חילקנו תפקידים, תתף חיפש מקור שיתאים לסקירת הספרות. בשלב זה היו מעט ויכוחים. המקורות י על ידי המורה.

צבודת הצוות מנקודת מבטי:

עבודת הצוות הייתה יעילה, לא היה מספיק שיתוף פעולה בין כל חברי הקבוצה. בעיקר פעולה 3 תלמידים, ו-2 האחרים התרגזו כאשר קיבלו את המשימות. בשלב זה הקבוצה לוח הזמנים שנקבע על ידי המורה.

אישי: אני חושבת ששיתפתי פעולה, השתתפתי באופן פעיל בדיונים והצלחתי לשכנע את קבוצה לקבל את עמדתי בבחירת הבעיה והצגתה. אני חושבת שתרמתי רבות להצלחת ; בחיפוש אחרי מקורות. אני מתקשה בניסוח, ולכן את הדוח על סקירת הספרות לא לבצע לבד.

ציה בסוף התהליך

צבודת הקבוצה:

עבודת הקבוצה הייתה באופן כללי יעילה. ההנחיות של המורה ומפגשי ההנחיה עזרו לנו זיה קושי בעמידה בלוח הזמנים בתצפיות, כי היה צורך להגיע למקום, בשעות שונות של ;בל לאחר הארכה הצלחנו לסיים את החלק המעשי.

זסקת המסקנות היה קושי בעיקר בניסוח הטענה, והמורה עזר לנו.

טרקמן מדריכה ארצית להוראת אזרחות 2009

החלטה על הפתרון הרצוי התקיים ויכוח בין חברי הקבוצה, בעיקר בין השניים שקיימו לבין השניים שראינו את חבר העירייה, ובסופו של דבר גברה דעתם ונימוקיהם של שעשו ריאיון.

נישני:

ישה שמילאתי את תפקידי למרות הקושי לעמוד בלוח הזמנים ולהתאים את הלוח שלי הקבוצה. עזרתי הרבה לקבוצה בחיפוש אחרי המקורות, בביצוע תצפיות, בהחלטה על

קושי שלי בניסוח לא תרמתי לחלק של הכתיבה והניסוח של המכתב.

; גילתה סובלנות כלפי וסייעה לי למלא את הדוחות שהוטלו על ידי המורה.

על עצמי שיש לי כישורי משא ומתן וניהול שיחה, אבל אני מתקשה בניסוח בכתב. למדתי בצוות היא חיונית לסוג כזה של מטלה, וכאשר יש חלוקת תפקידים בתוך הצוות העבודה ת מהר יותר.

עבודה למדתי על החוקים העוסקים במניעת זיהום מקורות מים, למדתי על תפקידי המקומית, וכיצד לעשות ריאיון ותצפית.

נרפיה

<http://www.sviva.gov.il/Enviroment/bin/en.jsp?enPage=BlankPDisplay> .1

נדלה בתאריך 2.12.08

<http://www.sviva.gov.il/Enviroment/bin/en.jsp?enPage=BlankPage&enDisplay>

תאריך 2.12.08

<http://www.knesset.gov.il/laws/special/heb/yesod3.htm>

תאריך 4.12.08

<http://www.adamteva.org.il/?CategoryID=498&ArticleID=398>

טרקמן מדריכה ארצית להוראת אזרחות 2009

תאריך 5.12.08

[/http://www.zalul.org.il](http://www.zalul.org.il)

תאריך 5.12.08

פ

לתצפית: - יש לבדוק את צבע מי הנחל.

יש להריח את מי הנחל ב-3 מקטעים שונים.

יש להתבונן על החיים בנחל במשך כמה דקות בבוקר, בצהריים ולבדוק - האם יש דגים? האם יש צבים? האם יש ברווזים? אם ישנם בעלי זיכין?

זק את זרימת צינורות הניקוז לנחל בשני מקטעים - האם הם מזרימים מים או מזהמים?

ש דייגים בנחל או בשפך הנחל לים? כמה?

לריאיון:

לך, אדוני

נבים עבודה קצרה שנושאה הוא זיהום נחל לכיש, ונודה לך אם תואיל לענות וה שאלות כדי לעזור לנו לאסוף נתונים על הנושא.

התוכל לפרט את תפקידך בקשר לטיפול במקורות המים?

מה עושה משרדך כאשר נמצא מקור מים מזהם?

האם הגיעו למשרדך ממצאים על זיהום נחל לכיש?

התוכל לפרט מה עשה משרדך בנושא זה?

מהו לדעתך ההסבר לממצאים שהתקבלו במשרדך על זיהום הנחל?

כיצד לדעתך אפשר למנוע בעתיד את זיהום הנחל?

טרקמן מדריכה ארצית להוראת אזרחות 2009

לפי הממצאים שבידך, האם זיהום הנחל עלול לפגוע בבריאות תושבי העיר?
כיצד?

מה אפשר לעשות לדעתך כדי לשקם את הנחל?

אנו מודים לך, אדוני, על שיתוף הפעולה.